

MOTERŲ DIRVA

Gruodis (Dec.), 1948

No. 12.

menesinis
AIKRASTIS

A.L.R.K. Moterų Sąjungos
Organas

Moterų Sąjungos Centro Valdyba 1947-9

Ofiso adresas: 4559 So. Paulina St. Chicago 9, Ill.

Dvasios vadas—KUN. N. PAKALNIS, 259 No. 5th St., Brooklyn, N. Y.

Pirmininkė—ALBINA DRIZA, 1238 Broadway Ave., Grand Rapids, Mich.

Vice pirmininkė—VERA GALNAITĖ, 717 W. 18th St. Chicago 16, Ill.

Raštininkė—ALBINA POŠKIENĖ, 4559 So. Paulina St. Chicago 9, Ill.

Centro Rašt. namu adresas: 6606 So. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.

Išdininkė—ELENA STATKIENĖ, 4559 So. Paulina St. Chicago 9, Ill.

IZDO GLOBEJOS

EIZBIETA PAURAZIENĖ, 17403 Quincy Ave., Detroit 21, Mich.

FRANCES RAČINSKAS, 39 Providence St. Worcester, Mass.

SEPTINTOJI CENTRO NARĖ

NELLIE MEŠKUNAS, 91 Congress Ave., Waterbury, Conn.

DAKTARAS-KVOTĖJAS

DR. S. BIEŽIS, 2201 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.

DIREKTORĖS

Connecticut valst.—NELLIE MEŠKUNAS, 91 Congress Ave., Waterbury, Conn.

Illinois valst.—MARIJONA ŠRIUBA, 6733 So. Campbell Ave., Chicago 29 Ill.

Massachusetts, Maine ir New Hampshire valst.—GENEVIEVE KANEB, 21 Commodore Rd., Worcester, Mass.

Michigan valst.—MARIJONA KASE, 16856 Littlefield, Detroit 27, Mich.

New York ir New Jersey valst.—STELLA STRAZDAS, 135 Liberty St., Linden, N. J.

Ohio valst.—ONA STEPEL, 1218 Castleton Rd., Cleveland Heights, Ohio.

Pennsylvania valst.—J. TAMANAUSKIENĖ, 218 Oak St. Minersville, Pa.

Maryland valst.—ALDONA MATUKAITĖ, 1427 W. Lexington St. Baltimore 23, Md.

ORGANO REDAKTORE

SOFIJA SAKALIENĖ, 2056 W. 23rd St., Chicago 8, Ill.

LITERATINĖ KOMISIJA

VERA GALNAITĖ, 717 W. 18th St. Chicago 16, Ill. ANANINA WACKELL, 237 Millbury St., Worcester, Mass. MARIJONA JOKUBAITĖ, 175 Fillmore St., New Haven, Conn.

SKUNDŲ IR APELIACIJŲ KOMISIJA

M. DELIONIENĖ, 10 Shannon St. Worcester, Mass. M. PAUKŠTIENĖ, 4318 Maplewood St., Chicago 32, Ill. K. SRIUBIENĖ, 1627 So. 51 Ct., Cicero 50, Illinois.

ATSTOVĖS I FEDERACIJOS TARYBA

VERONIKA LIUTKIENĖ, 32 Arthur St., Worcester, Mass. ANANINA BARVITZ, 2013 Canalport Ave., Chicago 16, Illinois.

LEGALIS PATARĖJAS

ADV. JOSEPH GRISH, 77 W. Washington St., Chicago, Ill.

"MOTERŲ DIRVA"

Laidžia Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjunga

PRENUMERATA:

Am. J. Valst metams	\$2.00
Pusmečiui	\$1.00
Vienas egz.	.15
Užsienyje metams	\$2.50
Pusmečiui	\$1.25

"MOTERŲ DIRVA"

2056 W. 23 St., Chicago 8, Illinois
Telephone FRontier 6-1754

WOMEN'S FIELD

Published monthly by ALRC Women's Alliance of America

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly	\$2.00
Six Months	\$1.00
Single copy	.15
In foreign countries yearly	\$2.50
Six Months	\$1.25

WOMEN'S FIELD

2056 W. 23 St., Chicago 8, Illinois
Telephone FRontier 6-1754

BŪKIME GEROS VALIOS...

Dievui dėkui, laukiame Šv. Kalėdų, o jas praleidusios tuojau atsistosime ant slenkščio naujų metų.

Sulaukusios Kristaus užgimimo šventės, džiaugsimės, sveikinsime vienos kitas ir linkėsime vienokios ar kitokios laimės. Ir suprantama, Kristaus užgimimas prieš tūkstantį devynis šimtus ir keturiasdešimt aštuonius metus buvo pradžia žmonių atpirkimo iš pirmųjų mūsų tėvų nuodėmės ir įvedimo į amžinąją laimę, prie kurios ir mes, sąjungietės, kasdien artėjame. Taigi, didesnio džiaugsmo nė negali būti.

Didesnio ir reikšmingesnio įvykio už Kristaus gimimą pasaulyje nėra buvę ir nebus. Nebus kito įvykio, kad būriai angelų iš aukštybių nusileidę ant žemės, pragystų dangaus himnu: "Garbė Dievui aukštybėje ir ramybė žmonėms geros valios žemėje." Tai buvo paties dangaus pasveikinimas žmonėms ir pranešimas, kad pasaulis susilaukė naujos šviesos, naujos gaidynės.

Iki Kristaus užgimimo žmonija skendo tamsybėje. Iki pirmųjų Kalėdų pasaulyje buvo tik tai du luomai: ponai ir vergai, valdantieji ir valdomieji. Valdantieji turėjo tūkstančius vergų ir kiekvienas su jais darė ką norėjo. Bažnyčios istorijoje randame, kad vergai buvo mėtomi net žuvis maitinti. Už tad valdomieji nepaprastai laukė pranašų išpranašauto Mesijo, kuris išva-

duotų juos iš sunkios priespaudos. "Rasokite, dangūs, iš aukštybių ir tegul debesys išlyja teisųjį," šaukė pažemintieji ir teisingieji. Gerasis Dievas pagalios išklaušė, įvykdė savo pažadėjimą pirmiesiems tėvams, kurie buvo ne tik ant savęs, bet ir ant visos būsimos žmonijos užsitraukę amžinąją pražūtį. Danguis galybė susijungė su žeme ir atėjo pasaulio išganymas. Atėjo pats Dievas kad žmogui sugrąžintų prarastas viršprigimtines malones ir dangaus laimę. Atnešė pasauliui taiką ir ramybę.

Bet kaip po Kristaus užgimimo, taip vėlesniais amžiais, taip ir mūsų laikais milijonai žmonių nenorėjo ir nenori pažinti dangiškos šviesos, kuri pirmųjų Kalėdų naktį apšvietė žemę.

Visais amžiais žmonija ieškojo ir ieško ramybės. Ieško laimės, pasauliui taikos. Bet patys nenori parodyti geros valios, visur sėjama kerštas, neapykanta, klasta; brolis kurstomas yra prieš brolių, kaimynas prieš kaimyną, valstybė prieš valstybę. Dėlto pasaulyje siaučia karai, kraujas upėmis teka, gyvuoja vergija, skurdas, badas ir ligos pasaulį kamuoja. Ir taip bus iki pasaulio pabaigos, jei žmonės neparodys geros valios, jei savo prigimties neapšvies Betliejaus žvaigžde.

Mes sąjungietės taipgi negalime pasigirti pertekusios gerą valia. Prisipažinkime, kad ir mūsų ausys yra apkurtusios ge-

rai valiai. Ir mes dažnai sėjame tokią sėklą, iš kurios išdygsta visokios apkalbos, neapykanta, šmeižtai, tuščios garbės ieškojimas. Tai reiškia, kad ir mes pradedame nutolti nuo tikrojo tikėjimo šviesos, pradedame pamiršti Dievo duotą įsakymą: "Mylėsi Dievą, visa savo širdimi, o savo artimą, kaip pats save." Kai kada net gėda matant, kad dėl mažo menkniekio tarpe savęs nesutariame, pešamės, viena kitą apkalbam, kerštaujam. Tai viena svarbiausių ir didžiausių priežasčių, dėl ko mūs organizacija neauga taip, kaip norėtume, dėlko negalima gauti savo kuopoms naujų narių, dėlko daugelyje kuopų veikimas apmiręs ir jis visiškai baigia užgesti.

Taigi, šių šv. Kalėdų proga, paimkime į savo širdis šiuos pamokinius:

Atlikim savo pareigą, kuriai esame paskirtos. Pareiga, tai žodis, kuris reikalauja daug geros valios. Gali gražiausiai šnekėti, gražiausius sumanymus pinti, bet jei neatlikai pareigos, taigi neturėsi geros valios — viskas bus už niek. Atlikimas kiekvienai mūs uždėtos pareigos šalina apsileidimą, o apsileidimas šalina atšalimą. Tegul dabar mūs būna ir nedaug, bet jei visos būsime geros valios, jei visos atliksime savo pareigas, jei visos Kristaus įsaky muose būsime tvirtos, kaip uola, jei visos meile savo draugei narei, taipgi savo artimui būsime karštos, kaip ugnis, jei visos savytarpe dvasia gyvensi-

me, kaip pirmieji krikščionys katakombose gyveno; visos savo organizacijai būsime žibintais, — nė nepajusime, kaip pasakui save patrauksime minias moterų ir mergaičių.

Sajungietės! Nuo šių Kalėdų bandykime būti tokiomis moterimis. Būkime visos geros valios. Tuomet būsime ne tik dabar garbingos Moterų Sąjungos narės, bet tokiomis pasiliksime ir organizacijos istorijoje.

S. Sakalienė

Kalėdų Rytą

Pro namus apdengtus sniegu
Snaudžiančius sapne,
Baltais keliais lyg kad drobe
Skubinas minia.

Vyksta sveikinti Karaliaus
Gimusio šiąnakt
Ir skausmų myluotos širdys
Ima džiaugsmu plakt.

Atsiklaupę Kūdikieliui
Lenkiasi žemai
Ir siela dangaus palaimoj
Šypsosi linksmi.

Alb. Dainionis

Šv. Kalėdų proga, visas nares,
veikėjas, "Moterų Dirvos" bendradarbes ir bendradarbius nuo širdžiai sveikiname.

Centro Valdyba ir
"Moterų Dirvos" Red.

Kalēdos — Džiaugsmo Šventė

*“Toje pačioje šalyje buvo pie-
menų, kurie budėjo ir sergėjo per
naktį savo bandą. Štai, Viešpa-
ties angelas atsistojo prie jų, ir
Dievo skaistumas apšvietė juos.
Jie labai nusigando; bet angelas
jiems tarė: Nesibijokite! Nes štai
aš skelbiu jums didelį džiaugsmą,
kurs bus visai tautai, kad šian-
dien jums gimė Dovido mieste Iš-
ganytojas, kurs yra Kristus (Vieš-
pats. Ir tas bus jums ženklas: ra-
site kūdikį vystykla is vystyklais
ir paguldytą prakartė. Ūmai at-
sirado prie angelo daugybė dan-
giškiosios kariuomenės, kurie gar-
bino Dievą ir sakė: Garbė Dievui
aukštybėje ir žemėje ramybė ge-
ros valios žmonėms!” (Luko, 2, 8-14)*

Atpirkėjo gimimo paslaptis negali
būt pilnai suprasta ir įvertinta mūsų
silpnu protu. Mes tikime tuo faktu ir
kad tikrai angelai ją paskelbė pieme-
nims. Mes tikime, ką Dievas apreiškė
piemenims ir per juos mums, kad V.
Jėzus, Dievo Sūnus, tapo žmogumi ir
gimė tą naktį Betliejuje, buvo suvys-
tytas vystyklais ir paguldytas prakar-
tėlėje.

Šis apreiškimas sukėlė piemenyse iš-
gastį. Bet mums jis turi būt džiaugs-
mas, kad Dievas, pasmerkęs angelus,
atsiuntęs tvaną, sunaikinęs Sodomą ir
Gomorą, teikėsi atsiųsti ir savo Sūnų
mums atpirkti.

Kalėdų artėjimas turėtų pripildyti
mus tikru džiaugsmu dėl tokio Meilin-
gojo Tėvo ir gailestingojo Sutvėrėjo
gerumo. Koks didelis dėla turėtų bū-
ti dėkingumas Dievui, kuris įsakė an-
gelams pranešti: “Nesibijokite, nes
štai aš skelbiu jums didelį džiaugsmą,
kurs bus visai tautai... Garbė Die-
vui aukštybėje ir ramybė žemėje žmo-
nėms geros valios.”

Dangiškasis Tėvas šiuo pranešimu
norėjo pašalinti baimę iš žmonių ir
jos vieton įlieti vilties, kad sulaukėm
tikrojo išgelbėjimo, jei būsime žmo-
nės geros valios. Ir ateinančių Kalėdų
naktį mums bus pranešta: “Nesibijo-
kite, nes štai aš skelbiu jums didelį
džiaugsmą... kad šiandien gimė jums
Išganytojas.” Gimė mums Atpirkėjas,
jei, būdamas geros valios, pašalinsime
iš savo širdžių nuodėmes ir sugrįšime
pas Dievą.

Kristaus gimimo dienoje linkime vi-
siems linksmų šventų Kalėdų. Bet ką
manome taip linkėdamos? Ar linkime
jiems džiaugsmo, kurį turėjo pieme-
nys, kuomet klūpojo prie gimimo Kū-
dikėlio, ar mąstome tik apie smagu-
mus, valgius, pasilinksminimus? Jei e-
same prisirišusios prie paskutiniųjų,
tai laikas pašalinti tuos jausmus ir ap-
mąstyti Jėzaus gimimą. Nes tam mes
ir švenčiame Kalėdas.

Palikime savo žemiškus rūpesčius ir
įeikime į Dievo namus, prisiartinkime
Kalėdų naktį prie prakartėlės ir pra-
šykime Kūdikėlio Jėzaus malonių, kad
visuomet būtumėm moterys geros va-
lios. Jei taip padarysime, šv. Kalėdos
bus mums džiaugsmingos, linksmos ir
tikrai panašios į pirmąsias Kalėdas.

— V. J. P.

Kalėdų Naktis

*Stebuklinga naktis... Amžinų meilės pilna,
Čia šviesos dienų susikaupę...
Čia sugelta siela nuostabių laukimų
Po augančiu kryžiumi klaupia...*

*Iškilminga naktis... Nusižarsto miglas
Žvaigždynai, kaip arfomis šneka...
Ten rytų pakraščiais su baltąja žara
Mūs norai laisvėdami teka.*

*Naujame kely bus audrų ir giedros,
Kaip pavėsio po figos medžiu...
Aš nieko šių naktį iš Karaliaus Rimties
Tik tautai giedresnio rytojaus meldžiu...*

*O šventoji naktis, visus žemės kraštus
Į vieną tik lūkestį buria.
Ji ir mūsų širdy, kaip seklyčioj plačioj,
Iš nauja gyvenimo židinį kuria...*

J. August. - Vaičiūnienė

Kūčių Nuotikis

Rašo *Miško Sūnus*

Retai, gražioje vietoje, ant kalnelio, iš trijų pusių miško supamos stovėjo trobos. Tai viensėdis, kuris nuo kaimynų gyvena geras varsnas. Tai mano tėviškė. Šis žodis padaro visa taip malonu, taip jaukiai nuteikia, kad, rodos, kitur niekur geriau nerasi. Prieš gyvenamąjį namą stovi du didelės kaštonai. Jie vasarą pavėsį daro, o žiemą — liudnam girios ošimui taria.

Vieną metą, kai nykstanti diena užleido savo vietą nakčiai, aš buvau tik prieš dvi dienas grįžęs atostogų. Tą vakarą kartu su savo tėveliais, broliukais ir sesutėmis buvom suskridę į vieną lizdą didelės šventės — Kūčių.

Senas sieninis laikrodys cypdamas mušė aštuonis kartus. Tėvelis, mamytė, du broliai, dvi seserys ir aš sėdomės prie stalo. Malda. Sulaužėme plotkas ir... prasidėjo toji senai laukta, reta ir įspūdinga vakarienė. Pirmos mūsų kalbos sukosi apie šio švento vakaro kilmę, apie pirmąją Kalėdų naktį.

Mamytė ir tėvelis pakaitomis pasakojo apie tai, kaip gyvuliai šį vakarą kalba, kaip vanduo vynu pavirsta ir t. t. Jie juokaudami pasakojo apie įvairius burtus, kas ypač įbaugino mažąjį, jauniausiąjį brolių. Mes juokavome... Staiga mano broliukas pradėjo nekantriai dairytis po kambario kamputį, tikėdamasis, tur būt, pamatyti Kalėdų Senelį, ar kokį pasakų karalių.

— Ypatingu momentu šiemet val... norėjau pasakyti, bet mažasis brolis, arti sėdėjęs, staiga griebė man už rankos ir drebėdamas žiūrėjo pro langą.

— Kas, Juozuk?... Kas yra....

Bet jis tik žiūri, ir gana. Aš irgi

pažvelgiau ten. Taip pat ir visi sėdėjusieji prie stalo...

Aiškiai lempos šviesoje, prie didžiulio kaštono stovi... žmogus. Jis atsisrėmęs į medį, nejuda... Kas tai būtų? — perbėga mintis, — vagis, galvažudys?... Iš pradžių visi sustingome, ypač mažieji. Tik ką apkalbėti "baubai" stoji prieš akis.

Tačiau tėvelis ilgai nedelsė. Jisai greit atsistojo, paėmė nuo spintos šautuvą ir... tyliai pro duris. Aš paskui. Atrodo, kad kiti liko sėdėti vietose... Mamytė ženklais parodė.

Tėvelis tyliai pravėrė priemenės duris, ir abu, iškišę galvas žiūrėjome... Dabar aiškiai matome: žmogus!... Jis laiko rankoje medžioklinį šautuvą, stovi atsisrėmęs į medį... Galva nuleista žemyn, nejuda...

— Kas čia būtų? — pašnabždomis tarė tėvelis.

— Atsargiai! Gal koks plėšikas: dabar visokių yra!

— Taigi, neatsargu! Bet ko jis stovėtų, lyg stulpas? Gal negyvas?

— Et, negyvas nestovės! — sako tėvelis.

Abu galvojame. Eiti. Žinoma, reikia eiti, bet reikia pagalvoti, kam kišti galvą be reikalo.

— Aš eisiu! — tarė tėvelis.

— Palaukit!... gal jis tik vaidina, o viskam pasiruošęs laukia...

— — — — —

Tėvelis staiga atlaužė šautuvo gaiduką ir pasijudino žengti arčiau. Gal gaiduko brakstelėjimas ar kas kitas pažadino nepažįstamąjį.

— Palauk!... ką aš matau... ar tik čia nebus mūsų kaimynas Garbis! — tarė tėvelis: — žiūrėk ir ūsai jo ir...

kepurė ir šautuvas! A-a, tai tikrai jis! Kaip iškart nepažinom.

— Jonai! Ei, ar miegi?! — šuktelėjo tėvelis nepažįstamajam.

Mūsų keistuolis, tarsi iš miego pabudęs, pašoko ir apsidairė. Dabar jau aiškiai pažinom kaimyną Garbį. Jis buvo sumišęs, lyg netikėtai sugautas.

— Na, kad tave šimts, Jonai, išėjau tavęs pasitikti va, su šituo!.. Ką čia veiki? Eikš į vidų! — kalbėjo tėvelis, eidamas prie jo.

— A, žinot... užsisvajojau... čia prie medžio biskį... Štai... jums zuikį atnešiau: sakau, dar prieš Kūčias spėsit išsikepti Kalėdoms, bet nesi-sekė šiandien medžioti, todėl ir pasi-vėlinau.

— Ką tu čia su tuo zuikiu! Eina-me vidun!

Iš kambario svečio pasitikti, išgirdusi linksmus balsus, išėjo mamytė. Kaimynas nenoromis, mūsų prašomas, padėjo į kampą šautuvą ir vilkosi kailinius... Greit mes tęsėme kūčių vakarienę, tik dabar kartu su kaimynu.

— ...Taigi aš, nušovęs zuikį, atnešiau jums ir buvau beeinas virtuvėn, kai pamačiau čia šviesą. Smalsumo vedamas, pažvelgiau pro langą vidun. Nors ir toliau stovėjau, bet viską mačiau, kaip ant delno. Mačiau kaip kalbėjot maldas. Laužėte plotkeles, jaučiau malonią nuotaiką pas jus. Neiškenčiau ir, atsirėmęs į medį, užsimąsčiau... Pamėni, kaimyne, aš taip pat turėjau šeimą, o dabar... žmonos, kaip žinot, per naujuosius metus — metinės... mirė... o sūnus kariuomenėje. Tarnai išsiskirstė namo kūčių valgyti. Likau aš vienas, vienas. Jaunystėj mėgdavau medžioti. Tariausi ir dabar tuo nusi-manąs. Bet malonumo nejaučiau. Nušoviau zuikį sakau, kaimynams nunešiu, kas man iš jo. Ir štai dabar...

matau šeimą jaukiai valgant kūčias... Suskaudo širdį... Dėkui jums, dėkui už taip malonų priėmimą!..

— Et kągi, kaimyne, mums tik džiaugsmą padidinsi! Prašom kasti! Nenusimink, Dievas padės, — kitas Kūčias gal ir tu savo šeimoje valgy-si! — kalbėjo tėvelis.

— Duok, Dieve!..

— O aš palaikiau dėdę negeru žmogumi, — nedrąsiai prabilo mažasis broliukas, — bet aš užmiršau, kad šiandien negali būti piktadarybių: juk šiandien Jėzus gims!..

— Taip, vaikel, taip! Šiandien tik ramybė viešpataus, nes gims Ramybės Karalius! — lingavo galva Garbis.

Valgėme Kūčių vakarienę. Kažin ar kada ji buvo įspūdingesnė, kaip ši vakarą. Mes džiaugėmės, galėdami žmogų pradžiuginti.

Lauke liovėsi kristi sniegulės, ir vėjas nutilo. Žvaigždės, tarsi girdimai, plazdena, virpa. Spengiama tylą. Taip šiandien negali būti blogybių, nes šiandien gims... Viešpats Jėzus...

(Iš "Ū. P.")

Ave Maria

Ave Maria... Sveika Marija...
Kas tai kartoja — dangų įgyja.
Ave Maria gratia plena!...

Tai skamba amžiais, naktį ir dieną
Tarp visų genčių ir visų tautų,
Reiškia: tad visur po dangaus skliautu.
Dominus tecum... su Tavim Dievas,
Kuris globoja Tave kaip Tėvas
Ir: Benedicta... laimės pilnoji
Dabar jau yra esmė Tavoji.
In mulieribus... moterų srity,
Nes sugebėjai Tu tai įgyti
Et benedictus fructus... ir Tavo
Vaisius tą laimę Tavyj' ragavo,
Ko! Jisai — Jesus... klausyk žmonija!
Iš Tavęs gimė — Ave Maria!...

Sancta Maria!... Šventa Marija!...
Kaip kad mes sakom: dangaus lelija...
Ir: Mater Dei... Motina Dievo,
Nes Jėzus — Sūnus dangiško Tėvo...
Ora pro nobis... užtark už žmones,
Meldžiame Tavęs to kaip malonės
Nuodėmių pilni — peccatoribus...
O aiškiau tarius: piktos gamybos...
Nunc et in hora... tad tame laike,
Kaip žmonės mirštant meldžias ar
keikia

Ir: mortis nostrae... tad mirties mūsų,
Lygiai: lietuvių, lenkų ar prūsų
Ir: Amen — tiesą vėl žmonija,
Baigiant kalbėti: Ave Maria!...

K. Vidikauskas.

LEGENDA APIE NEŽINOMĄ KAREIVĮ

Rašo *Nelė Mazalaitė*

Žemėje jau tiek buvo daug prikalbėta apie atėjusią taiką, jog ir danguje pradėjo tuo tikėti.

— Gal būt, — pasakė vienas šventas filosofas, kuris net palaimos vietoje negalėjo atprasti nuo svarstymų ir abejojimų, — gal būt, jeigu jie tenai žemai šaukia, kad viešpatauja taika, tai, tur būt, iš tikrųjų kraujas jau paliovė plaukęs kitaip, kaip tik gyvo žmogaus gyslose. Bet keista, — murmajis, — keista: aną kartą aš pažvelgiau į apačią ir prasidžiugau, kad jau vėl pradeda atželdinti iškirstus miškus, tačiau, geriau įsižiūrėjęs, pamačiau, jog tai nėra medžiai, o patrankų vamzdžiai.

— Tai tikrai karo atsiminimas, — tarė kitas, — tai tikrai prisiminimas savo pačių sukeltos bausmės dienų.

— Taip, vargšai mūsų broliai iškentėjo tiek, jog to nebeturėtų užmiršti ir jų vaikų vaikai, — atsiliepė sustojęs prie jų dar vienas palaimintasis. — Tik pagalvoti, ką yra išgyvenę tie būriai naujų mūsų draugų, kurie čia atėjo per ugnį ir speigą. Jie buvo taip netekę visko, jog nežino net, kur padėjo savo kūnus.

Šventasis Petras tuo metu ėjo į laukus, kur artojas Izidorius sėjo naujas žvaigždes — ach, Dievo sodyba plati, ir visur reikalinga užvaizdos budri akis. Jis jau buvo bepraeinąs pro šalį, bet ūmai sugrižo ir susimąstęs pasakė:

— Mes pagerbsime šiuos mūsų karą iškentusius brolius; tegu vieno kareivio kūnas patenka į dangų — aš manau, mes sode galėsime įrengti Nežinomo Kareivio kapą.

Ir kai visi tuo apsidžiaugė, nes kiek-

vieno širdyje kaip saulė švietė meilė savo per amžius einančiai giminei, šventasis Petras pakvietė riterį Jurgį ir tarė jam:

— Kilnūs riteri, tau teks nukeliauti į žemę: tu pats buvai kareivis, ir kas gi kitas geriau negu tu parinksi kūną tokio kario, kuris vertas bus išsėtis čia. Kur yra tavo žirgas?

Jis ganėsi pievoje, ir du maži angelai braidė po rasą, kol surado jį, nes jis buvo toks baltas, jog visiškai susiliejo su migla. Stipriai laikydamiesi už karčių, nujojo jie į kalvę ir ten laikė jo kojas, kol angelas kalvis derino pasagas iš jauno mėnulio pusračių, kurie gulėjo sukrauti iki pat lubų. Kai žirgas buvo pakaustytas, jie atjojo jį prie vartų. Tuoju pat pasirodė ir šventasis Jurgis. Jis buvo užsidėjęs savo šarvus ir atrodė labai puikiai. Jis užsimetė ant pečių apsiaustą ir sėdo į balną.

Žirgas pasileido tokiais dideliais šuoliais, jog vėliau buvo pasakojama žemėje, kad kažkoks vaikutis vieną trumpą metą regėjo danguje nuostabų vaizdą: atrodė, kad keturi mėnuliai šoka mėlyname vandenyje.

— Tau neteks ir pavargti, — tarė riteris savo žirgui, — tiek metų pasaulyje siautė karas, iš kareivių kūnų išklotas tiltas per visą žemę — mums reikės tik nusileisti, ir mes jau būsimė radę tai, ko esame išsiūsti atgabenti.

Ir iš tikrųjų, vos pastatęs koją ant žemės, žirgas palietė koja kareivio lavoną — taip negiliai buvo pakastas jis dėl kūnų gausumo, tačiau tai nebuvo tas, kurio ieškojo šventasis Jurgis. Ir kai jis keliavo toliau, jo ieško-

MOTERŲ DIRVA

11

jimai buvo vis dar tušti, nes joks karys nebuvo nusipelnęs ilsėtis dangaus sodo pakraštyje: vienas tebelaikė savo kape nepaleisdamas kerštingo ginklo, kitas išplėsto turto Jų rankas slėgė auksas — po užžėlusia velėna ėjo laikrodžiai, degė brangakmenių akys, kito pirštai dar tebelaikė kasas moters, kurią jis buvo išniekinęs. Vienas gulėj burna prikimšta molio, ir kitas buvo nugrimzdęs giliai iki žemės vidurio, nes jie buvo atėję užgrobti svetimos žemės, ir šitaip dabar ji valdė juos. Juo toliau keliavo riteris Jurgis, juo labiau jį ėmė siaubas — kas buvo pasidarę iš žmogaus ir kareivio — ir jis jojo per sausumas, kalnus ir jūras, visiškai nebetekdamas vilties.

— Jau praėjo tiek laiko, — mąstė jis, — namuose gali imti galvoti, jog aš nutariau visiškai pasilikti žemėje. Ką gi aš pasakysiu grįžęs — argi kas norės patikėti, kad kareivis yra keiksmo žodis, kad jis mirdamas vagia, ir nusidėjimas yra jam stipresnis už žaizdas.

Šitaip galvojo jisai ir jautėsi labai pavargęs, ir jo žirgas baigė nudilinti savo pasagas.

— Matau kažkokį sodą, — pasakė jam riteris, glostydamas jo ausis, — mes čia tik truputį pasilsėsime ir jau leisimės atgal.

Apgriuvę namai stovėjo aplinkui, ir sodas atrodė niurus ir visiškai tuščias, tačiau kai šventasis pastatė savo žirgą prie apdegusio beržo — jis kai ką pamatė. Lapkričio naktis buvo čia, drėgna ir tamsi, ir reikėjo tokių skaisčių akių kaip jo, kad išskirtų iš tamsos akmenų paminklą ir tai, kaip iš po jo kilo žmogus. Žmogus vaikščiojo po sodą šen ir ten, atsargiai kilnojo sudžiūvusius stagarus ir iš purvyno ištraukė kėlis rožių pumpurus,

— Štai, — pasakė jis prisiartindamas, — tavo arklys visiškai pavargęs ir alkanas, bet aš daugiau nieko negaliu rasti. Kitą kartą mes čia augindavom begales rožių, ir kiekvienas svečias išeidavo iš čia papuoštas.

Ir jis pasitraukė į tamsą, tačiau šventasis Jurgis nuėjo paskui jį. Jis jojo taip tyliai, kad jo pentinai neužkliuvo nė už vėjo.

Žmogus atsirakino apgriauto pastato duris ir įėjo į vidų. Dabar jis uždegė žvakę, ir riteris Jurgis pamatė, kaip žmogus eina per sales ir lenkiasi sienoms.

— Kodėl jis sveikina tuščias sienas? — galvoja šventasis ir ūmai pamato, jog čia anksčiau yra kaboję kryžius ir kunigaikščių atvaizdai. Garbingų žmonių paveikslai atsispaudė nematomi šituose mūruose, o laisvės karų vėliavos, kabojusios salės pakraščiuose žeri kaip ir daugybė kilnių ženklų.

Jis nuėjo paskui žmogų, žengiantį dengta galerija, užlipo paskui jį į bokštą, ir riteris matė, kaip viršūnėje žmogus iškėlė vėliavą ir ėmė pūsti trimitą. Nuo garso pabudo bokšte įkeltas varpas ir ėmė raudoti. Jis raudodojo taip skardžiai, jog jo šerdis įkaieto kaip liepsna, atrodė — ji tuojuo supliš, tačiau varpas negalėjo pasijudinti ir prabilti. Paskui žmogus nuliupo, priėjo prie akmenų krūvos paminklo, prieš jį užkūrė ugnį iš gintaro ir kadugių ir ėmė giedoti. — Ir šventasis Jurgis pajuto, kad nuo šitos giesmės šalį užėmusiųjų priešų miegas pasidarė pilnas baimės.

Kai ugnis užgeso, žmogus priėjo prie tos vietos, iš kurios buvo pakilęs, ir tuomet riteris Jurgis sulaukė jį už pečių.

— Kas tu esi? — paklausė jis, ir žmogus atsakė:

— Mano žemės nežinomas Kareivis, Lietuvos Nežinomas Kareivis.

— Kaip gera, — tarė šventasis, — kaip gera, kad suardau tave. Tokio aš ieškau. Tavo rankos yra švarios, tavo kaulų netemdo niekas bjauraus, aš pasiimsiu tave su savim.

— Ne, — atsakė Nežinomas Kareivis, — aš negaliu pasitraukti iš sargybos, aš likau čia vienas, prašau, palik mane, riteri. Tu tik nusileisk žvilgsniu į žemę ir tu pamatysi tai, ko ieškai, pamatysi daugelyje vietų. Mano šalis yra maža, ir mes kasdien mirštame. Tu čia atrasi, ko ieškai, šventasis riteri.

Tai yra teisybė — mąsto riteris Jurgis: kapuose ir pagrioviuose, miške ir purvino vandens dugne jis randa žuvusius, kuriuos galėtų pasiimti su savim. Tačiau jie guli ramiai, tarsi miegotų, jie laiko taip stipriai apkabinę savo žemę, jog jis nedrįsta jų kelti. Ir jis joja per visą kraštą ir žvalgosi, ir jis regi, kad taika niekuomet nebuvo čia atėjusi. Per gatves ir laukus brenda mirtis ir daro ženklus ant durų. Ji nėra kilni mirtis, nuvedanti iki kapinių su giesme ir žvake, — raudona ir purvina ji slankioja, kaip pasalūnas šuo ir kain pasiutęs vilkas. Ji taip skuba, jog riteris visiškai nualsina savo žirgą, sėdamas paskui ją. Ach, jam tenka keliauti ir ten, kur yra taip šalta, jog riešuto branduolys sustingsta savo kevale, ir jis turi pasukti savo kelią į dykumas — visur mirtis nuneša žmones iš anos šalies. Ji svaido juos kaip dulkes, pasityčiodama, ir paskui ateina užmušti jų. Kariai, mergaitės, vaikai, kunigai, seniai — kiekvienas, kas yra gimęs, yra jos gaudomi. Atrodo, kad mirtis neturi jokio kito užsiėmimo, kaip tik naikinti tos šalies žmones.

Šventasis riteris užsidengia apsiaustu veidą ir pasuka žirgą namo.

Jis yra toks nuvargęs, kai nulipa nuo balno, jog vos gali panešti savo šarvus. Jo balsas yra tylus, kai jis pasakoja viską, ką regėjo, ir, labai nusiminęs, jis taria:

— Kiek daug savo atvaizdų aš regėjau tenai bažnyčiose. Jie vaizduoja mane galingą ir globojantį, ir slibinas guli sutremtas prie mano kojų. Tačiau aš nieko nepadėjau jiems.

— Bet tu atgabenai iš ten Nežinomą Kareivį — mes pagerbsime šitą nelaimingą šalį, — kalba vienas šventasis, o riteris Jurgis tyliai atsako:

— Aš neatnešiau nieko. Jeigu Viešpats neparodys greit savo malonės, mes galėsime savo sode palaidoti Nežinomą Tautą.

(Iš "Tremties metai")

Haffkrug, 1945 m. lapkričio mėn.

CHARTA ARBA DEKLARACIJA

(Paskelbta 1947 m., Rugsėjo 7-11 dd., Romoje Tarptautinės Katalikių Moterų Organizacijų Sąjungos, Jaunųjų Sekcijos Kongreso metu).

“Mes, pasaulio katalikės mergaitės, atstovaujančios bet kurią rasę ir socialinę klasę, suprasdamos mūsų misijos svarbą dabar ir ateity, jausdamos iš to išeinančią atsakomybę ir vaidmenį, kurs tenka mums atlikti teisingos ir pastovios taikos, garantuojančios moralinį ir materialinį tautų gerbuvį, asmens ir šeimos teises, atstatymą ir išlaikymą:

“Konstatuojame, kad šiandien truksta pasaulyje taikos dėl tiesos, teisingumo, meilės, tvarkos, saugumo ir altruizmo stokos;

“Manome, kad moterys ir ypatinai katalikės mergaitės, gali prisidėti prie šios būklės pagerinimo, jei tuo tikslu dirbs broliškoj vienybėj;

“Norime pasiruošti šiai misijai, atlikti ją ir, mūsų gyvenimo ir veiklos pavyzdžiu, pabudinti troškimą tuose, kurie šiandien gyvena subedievėjusio pasaulio desorientuoti, kad ir jie išpažintų mūsų tiesą, laimės ir taikos šaltinį.

“Pareikiame mūsų valią visas jėgas aukoti šiam tikslui ir tikimės būti naudingos mūsų specifiškai moteriškas išteklius.

“Mūsų — moters asmenybė — turi pilnutinę vertę, kaip ir vyro asmenybė,

“Biologinio ir fizinio pobūdžio prigimtines skirtumų dėlei, mūsų teisės ir mūsų pareigos šeimoj ir visuomenėj yra skirtingos nuo vyro teisių ir pareigų.

“Suprasdamos, kad tos pareigos savo visumoj sudaro didžios vertybės

moralinį veiksnių, kurs yra būtina sąlyga pilnutiniai žmogiškos tvarkos nustatymui, randame reikalo suformuluoti jas ir pareikšti mergaičių katalikių statuto formoje.

“Teigiame, kad kiekviena jauna moteris, *kaip ahmuo*, privalo:

1) turėti, deramos socialinės tvarkos dėka, sąlygas savo sveikatos palaikymui, normaliam fiziniui išsivystymui, kaip teisę išplaukiančią iš jos prigimtinių savumų, ir kaip priemonę pasiruošti žmonos ir motinos pareigoms,

2) būti išauklėta atsižiūrint į savo asmenybės reikalavimus:

a) moralės ir religijos srity garantuojant sąžinės laisvę,

b) atsižvelgiant į ypatingus kiekvienos palinkimus,

c) atsižvelgiant į moters pareigas šeimoj, duodant jai specifiškai moterišką ir namų ruošos kultūrą,

d) atsižvelgiant į jos veiklą visuomeninėj plotmėj, paruošiant ją kaip profesionalę.

Šitas auklėjimas turi būti paremtas jaunuolės tėvų sutikimu ir turi užtikrinti laisvę pasirinkti mokyklas ir organizacijas, atsakančias jaunuolės ideologijai.

3) Būti laisva pašaukimo (moterystės ar mergystės) pasirinkime;

4) Būti ginama nuo viešų, jos asmenybę deformuojančių, dorovingumo pavojų (pornografijos, prostitucijos ir t. t.).

Kaip profesionalė, jaunuolė

1) turi turėti laisvę rinktis darbą ar profesiją pagal savo palinkimus, neprieštaraujančius savo pašaukimui.

Orientavimas profesijon turi būti atliktas užtikrinant asmens laisvę,

2) darbas turi būti atlikts tokiose sąlygose, kurios nepažeistų asmens vertės, fizinės sveikatos ir dvasinės lygsvaros,

“Tuo tikslu:

a) pageidaujame, kad kiekviena šalis suorganizuotų sveikatos tikrinimo punktus ir pasirūpintų profesinių jaunuolių paruošimu, prisitaikydami prie laiko sąlygų ir galimybių;

b) reikalaujame, kad uždarbis, kaip vyrui taip ir moteriai, būtų nustatomas pagal atlikto darbo kiekybę ir kokybę, išskyrus tuos atvejus, kurie liečia šeimą išlaikančius asmenis. Darbininkų organizacijos turi turėti mergaičių organizacijų atstovus jų vadovybėse. Darbo valandų skaičius turi būti toks, kad jaunuolei liktų laisvo laiko sveikam ir pailsinančiam pomėgiui, kultūriniam ir dvasiniam patenkinti ir religinėms praktikoms atlikti.

“Kaip pilietė, jaunuolė privalo:

1) Turėti laisvę organizuoti bendroje gerbūvio ribose,

2) dalyvauti viešame gyvenime, užimdama tokią vietą, kuri atsako jos pasiruošimui ir jos prigimčiai,

3) naudotis politinėmis teisėmis, ypačiai balsavimo teise, tuo būdu užkirsdama kelią sauvališkam moters iš politinio gyvenimo išskyrimui.

“Kaip būsima žmona ir motina jaunuolė privalo:

1) turėti įstatymais garantuotą laisvę vyro pasirinkime,

2) turėti teisę į ekonominę paramą, kuri užtikrintų moterystės galimybę: kraitį ir visa tai, kas reikalinga padengti su šeimos įkūrimu susijusias išlaidas.

3) Šeimos, kurios moteris yra skirta, ribose, moteriai turi būti užtikrintos:

a) asmens teisės (sąžinės laisvė ir moters asmenybės išlaikymas),

b) galimybė, kaip savo vyro lygiai teisei draugei, dalyvauti šeimos autoriteto pareikšime, ypačiai auklėjimo ir namų ruošos srityje.

“Tuo tikslu prašome, kad šalyse, kur dar nėra pripažintos moters ir vyro lygybės teisės vedusiųjų tarpe, valdžios įstatymai gintų moterį prieš vyro perdėtą autoriteto pareikšimą, ir kad būtų duota teisė moteriai paaimti į savo rankas namų vadovybę tais atvejais, kada vyras pasirodytų tam netinkamas;

4) stengtis nustatyti tokią visuomeninę ir ekonominę tvarką, kuri duotų galimybę moteriai atlikti savo, laisvos namų valdovės ir savo vaikų auklėtojos misiją.

5) Valdžios autoritetas turi sengtis palenkti visuomeninio gyvenimo įstaigas bendradarbiauti morališkai sveikos atmosferos sukūrimui, likviduojant tai, kas palaiko viešą nedorovę.

“Pripažįstame, kad šioms teisėms, iš mūsų pusės, atsako atitinkamos pareigos:

“Kaip asmuo: jaunuolė privalo respektuoti savo asmens vertę ir tobulinti savo fizines, protines ir moralines savybes.

“Kaip profesionalė ir darbo žmogus: jaunuolė privalo tarnauti visuomenei savo pajėgumo ir savo moteriško pašaukimo ribose; tuo tikslu ji privalo gilinti savo profesinį pasiruošimą ir atsakomybės jausmą, pagyventi reikalui esant, aktyviai prisidėti prie sindikalinio ir panašių judėjimų, kurie turėtų pagreitinti krikščioniško mokslo šviesoje profesinių ir socialinių problemų išsprendimą.

“Kaip pilietė: turi ugdyti visuomeninio atsakomybės jausmą ir,

pagal savo palinkimus ir galimybes, įsipareigoti bendradarbiauti su tais, kurie dirba šeimos, moters ir vaiko teisių gynimo darbą.

“Kaip būsima žmona ir motina: turi rimtai pasiruošti šiai misijai namų ruošos ir vedybinio gyvenimo srity,

turi kultivuoti iki maksimumo pedagoginius talentus, nekaltumo, švelnumo ir protingumo dorybes, kurias turėtų būti kiekvienos jaunuolės puošmena;

kovoti su visu kuo, kas grėsia pavojumi šeimai, moteriai ir kūdikiui.

“Mes laikome būtinu pažinti šias teises ir pareigas tuo tikslu, kad pajustume mūsų pilną atsakomybę prieš Dievą, artimą ir visuomenę.

“Tikimės, kad prie mūsų principų

prisidės viso pasaulio mergaitės, kurios natūralinės teisės pagrindu ir šaltiniu laiko Dievą, ir ypačiai tos jaunuolės, kurios, kaip krikščionės, tiki į Jėzų Išganytoją.

“Žinome, kad kalbame milijonų jaunuolių vardu, kurios, nežiūrint kuriai rasei ar socialinei klasei nepriklausytų, yra su mumis, būdamos kataolikės.

“Esame įsitikinusios, kad asmens, šeimos, profesijų, valstybių ir tarptautinio gyvenimo tvarkos nustatymas galimas tiktai pagal krikščionišką mintį; kad tiktai ji gali pašalinti tuos pavojus, kurie kas kart labiau grasi na pasauliui, ir paruošti naują, sutarimu ir taika pagrįstą, erą, dėl kurios esame pasiryžusios veikti ir kovoti drauge su visais geros valios žmonėmis”.

Lelijų Lelija

(Gruodžio 8 d.)

*Ir koks gražus, sesut, darželis.
Ir kiek gražių margų gėlių.
Tik žydi, šypsosi ir želia,
Jog aš tik džiaugtis galiu.*

*O kiek skaisčių baltų lelijų —
I jas žiūrėčiau per dienas.
I širdį džiaugsmą lyte lyja —
Net akys merkiiasi prieš jas.*

*Bet aš žinau, brangi sesute,
Kad yr' Lelija ir šventa,
Ji daug skaistesnė už saulutę,
Ji daug gražesnė kaip kita.*

*Ir žydi, šypsosi Lelija
Už pilkabūrių debesų.
Tai Dievo Motina, Marija,
Tai mūsų Motina — visų.*

S. Krasauskas

Išminties Grūdeliai

Moteris yra iš prigimties visuomenės auklėtoja. Ji kelia žmoniją prie idealo. Joje susiduria aukščiausias teisingumo ir gailėstingumo supratimas.

— Cutbert

Moteris yra visu kuo meilė; bet joje meilė tampa visu kuo tik tada, kada įgyja motinos jausmą.

F. Ehremberg.

Laimingas net širdgelos metu yra tas, kuriam Dievas davė sielą, meilės ir kentėjimų vertą.

Victor Hugo.

Niekuomet nepervėlu yra mokytis, bet kai kada mes per vėlai tą sužinome.

J. Daužvardienė, Lietuvos konsulo žmona ir mūs sąjungos narė, šiaudinukais puošia lietuvių eglę Mokslo ir Pramonės Muziejuje, Chicagoje, įvairių tautų eglaičių parodoj.

Iš Centro Raštinės

CHICAGOS APSKRITIES IR
20 IR 48 KP. DĖMESIUI

Spalio mėn. "Moterų Dirvoje" Chicagos apskrities protokole parašyta, jog atstovės 2, 20 ir 48 kuopų "nusi-skundė, kad Centro Valdyba užvelka pašalpos ir pomirtinės išmokėjimą", tad kaip šių kuopų narės, taip ir visai Moterų Sąjungos Chicagos apskrities duosiu paaiškinimą.

Pašalpų išmokėjimai

Nors protokole minima ir 2 kuopa, bet tame apskrities susirinkime nedalyvavo 2 kp. fin. raštininkė B. Jakaitienė, kuri tvarko ir žino pašalpų išmokėjimą. Kaip ji, taip ir kitos 2 kuopos narės susirinkime surado, kad nėra teisybės ir žadėjo tai pranešti Chicagos apskr. ir reikalauti, kad ši klaida būtų pataisyta. Todėl čia ir neminėsiu 2 kp. sirgusių bei mirusių narių pašalpos reikalą.

Dėl 20 kp. tai "Sick Register" rekordai rodo, jog nuo pastarojo seimo išmokėta Mankienei pašalpa. Vietoj atsiklausus Centro rašt., kodėl pašalpa neišmokėta, ši kuopa skundėsi seimui. Seime buvo paaiškinta, kad Centro raštininkė nieko nežino apie šią pašalpą ir neturi jokių blankų kitos kurios 20 kuopos narės. Parvažiavus iš seimo buvo atsiklausta Centro daktaro-kvotėjo. Paaiškėjo, kad jis neturėjo žalio atsimaldavimo blanko. O kol to blanko negauna, tol laiko pas save pašalpų blankus. Apie tai buvo pranešta 20 kuopos fin. rašt. ir patarta prisiųsti šį blanką Centro daktarui. Jis, gavęs žalią blanką, spalį 21 d., 1947 m., pridavė visus viršminėtos narės ligos pašalpos blankus Centro rašt. spalį 23 d., 1947

m. ir pašalpa buvo išmokėta spalį 28 dieną, bėgyje 4 dienų. Tai ve kaip buvo.

Kas liečia 48 kp., tai štai jos rekordas nuo pereito seimo:

Mikalina Raubienė — pašalpos blankai rodo, kad mirė birželio 14 d., 1948 m. Dak.-kvot. pridavė pašalpos blankus liepos 1 d., 1948 m. Pašalpa išmokėta liepos 19, 1948. Taigi, pašalpa išmokėta bėgyje 18 dienų ir už vieno mėnesio po mirties.

Marijona Vaičiūnienė atsimaldavo birželio 28, 1948. Blankus dakt.-kvotėjas gavo liepos 1, 1948, o aš nuo daktaro blankus gavau liepos 15, 1948. Pašalpa išmokėta liepos 19, 1948, taigi bėgyje keturių dienų nuo gavimo blankų. Iš tikrųjų, bausis 'užvilkinimas' pašalpų išmokėjimo.

Pomirtinės išmokėjimai

Mikalina Raubienė mirė birželio 14, 1948. Blankai prisiųsti birželio 18, 1948. Pomirtinė išmokėta liepos 1 d., 1948, taigi 12 dienų po blankų gavimo ir tik 16 dienų po narės mirties.

Tadgi, visi Chicagos apskrities protokole užmetimai paleisti iš blogos valios. Nereikia toli žiūrėti, kad suradus kas tai daro, bet reikia gerokai pagaltoti, kodėl taip daroma. Tokios narės ir tokiais užmetimais žemina mūsų organizaciją ir jai teikia meškos patarimą.

Bloga, kad mūsų kuopose randasi narių, kurios, užuot veikusios kuopoj, prirašinėjusios nares, daug energijos pašvenčia šmeižimui Centro Valdybos bei griovimui organizacijos.

Albina Poškienė, Centro rašt.

VELYKINIŲ LIŪDIJIMAI

Pastarasis Mot. Sąjungos seimas pasigedavo, kad kuopos kasmet ne vėliau gruodžio mėn. pasiųstų sąrašą narių, atlikusių velykinę, Centro dvasios vadui kun. N. Pakalniui, kurio adresas yra Centro Valdybos sąrašė. Kuopų

valdybos prašomos įsidėmėti ir pildyti seimo reikalavimą.

Moterų Sąjungos naujoji konstitucija jau atspausdinta ir netrukus bus siunčiama visoms narėms.

Albina Poškienė, Centro rašt.

Mūsų veikimas kuopose ir apskrityse

New Haven, Conn.

Iš Moterų Sąjungos Conn. apskrities suvažiavimo

Moterų Sąjungos Conn. valstybės apskrities metinis suvažiavimas įvyko spalio 17 d., 1948, Šv. Kazimiero parapijos svetainėje.

Suvažiavimą atidarė apskrities vice pirmininkė A. Hussey, sveikindama visas atstoves ir kviesdama prie sėkmingos dienos darbuotės. Pakvietė vietas gerb. kleboną kun. A. E. Gradecką atkalbėti maldą ir tarti sveikinimo žodį. Klebonas, iškėlęs sąjungos gražius darbus, nuveiktus labai narių, taipgi tėvynės Lietuvos ir jos sūnų bei dukterų tremtyje, palinkėjo Dievo palaimos šiam suvažiavimui.

Sveikino taipgi rašt. M. Jokubaitė ir išd. M. Astrauskienė.

Atstovių suvažiavime dalyvavo iš sekančių kuopų:

17 kp., Hartford: A. Kedienė, V. Petraitienė, M. Zaramba, O. Navickienė.

33 kp., New Haven: O. Dekienė, O. Norkunaitė, M. Ramanauskienė.

38 kp., New Britain: A. Tamošaitienė, M. Balinskienė, B. Mičiunienė, P. Gradeckienė, O. Valinčienė.

43 kp., Waterbury: S. Dumšienė, O. Smotienė, M. Karinauskienė, S. Sapraniene.

57 kp., Manchester: A. Pilken, H. Tierney, A. Vaičekauskienė.

Valdybos narės: vice pirmininkė A. Hussey, rašt. M. Jokubaitė, išd. M. Astrauskienė.

Viso 19 atstovių iš 5 kuopų ir 3 valdybos narės.

Viešnios: O. Kvaratiejienė, S. Tamulienė atsilankė iš vietinės kuopos; joms suteiktas patariamasis balsas.

Suvažiavimo prezidiuman išrinktos pirm. A. Hussey, pagalb. S. Sapraniene, rašt. M. Jokubaitė. Mandatų ir įnešimų komisijos: B. Mičiunienė, V. Petraitienė. Korespondentė S. Sapraniene. Tvarkdarė M. Ramanauskienė.

Rašt. M. Jokubaitė perskaitė pastarojo suvažiavimo užrašus. Vienbalsiai buvo priimti kaip perskaityti.

Valdybos pranešimai

Pirm. J. Valentienė neatvyko ir pranešimo neprisiuntė.

Pagalb. A. Hussey pranešė, kad bendrai veiks su pirmininke kur tikrai buvo reikalas.

Rašt. M. Jokubaitienė pranešė, kad darbavosi surengime trijų apskričių gegužinėse, susirašinėjo su kuopomis,

teikė reikalingus patarimus ir atliko visus jai pavestus darbus.

Ižd. M. Astrauskienė patiekė finansinį pranešimą:

Nuo praėjusio suvažiavimo išde buvo \$210.92. Trijų apskričių gegužinės pelnas \$80.20. Viso pajamų buvo \$291.12.

Išmokėta: 43 kuopai atstovių priėmimas \$10. 43 kuopai dovana už naujų narių prirašymą \$5. Nekal. Prasi-dėjimo Švč. Marijos Seselėms (seimui dovana) \$5. Šv. Mišių auka \$6. Sese-lėms Kalėdų auka \$5. 33 kuopai už atstovių priėmimą \$10. M. Jokubaitė, rašt., metų alga \$10. Rašt. kelionė į Waterbury ir metų išlaidos \$3. A. Hussey kelionė į New Haven \$3. M. Astrauskienei kelionė į New Haven \$3. Viso išmokėta \$60. Pas išdininę lieka \$231.12. Valdybos pranešimai pri-imti su pasigerėjimu.

Pranešimai iš kuopų veikimo

Klausantis pranešimų iš kuopų darbuotės pasirodė, kad kiekviena kuopa veikia rengdama vakarus bei įvairias pramogas, apdovanodama sergančias savo nares. Gražiai pasirodo kultūros ir labdarybės darbuose. Kuopos atjaučia tremtinių vargingą būklę ir šelpia juos siųsdamos maisto ir rūbų. Neatsilieka ir savo parapijų reikaluose. Žodžiu, kelia savo organizacijos vardą ir sykiu lietuvių moterų vardą.

Gegužinės reikalas

Gegužinės rugpiūčio 29 d. 1948 pranešimą padarė apskrities raštininkė M. Jokubaitė. Gegužinė gryo pelno davė \$240.60. Padalinus į tris dalis, kiekvienai apskričiai teko po \$80.20. Suvažiavimas pareiškė padėką rengimo komisijai, visoms kuopoms, veikėjams, veikėjoms iš New Haven už surengimą sėkmingos gegužinės.

Naujų narių vėjus

Štai, ir vėl darbščios 43-čios kuopos, Waterbury, narės šauniai pasidarbavo. Ne tik prirašė 6 naujas nares, bet per pusmetį neišsibraukė ir nebuvo suspenduota nei viena narė. Taigi, ir vėl toji kuopa laimėjo dovaną \$5, kuriuos aukojo Conn. apskritis už prirašymą daugiausiai naujų narių.

Nuoširdžiai sveikinam 43 kuopos valdybą ir nares už gražų pasidarbavimą per pereitą vajú ir linkim ateinančiais metais vajuje taipgi gražiai pasirodyti.

Conn. valst. apskritis ir vėl nutarė skirti dovanas kuopoms, kurios būsimam vajú prirašys daugiausiai naujų narių. Kviečia visas kuopas į lenktynes.

Dėkojam ir sveikinam

Kadangi Moterų Sąjungos rėmėjas ir patrijotas gerb. kun. J. Valantiejus atsiuntė suvažiavimui sveikinimus su \$5 auka, suvažiavimo prezidiumas ir visos atstovės nuoširdžiai dėkoja ir sveikina sąjungos gerą bičiulį, linkėdamos tvirtos sveikatos ir Dievo palaimos darbuotis Kristaus vynuogyne žmonių sielų išganymui ir mūsų tautos labui.

Nuoširdžiai sveikina redaktorę Sofiją Sakalienę 25 metų "M. D." redagavimo sukakties proga suvažiavimo atstovės ir prezidiumas. Linki sveikatos, Dievo palaimos sulaukti auksinio jubiliejaus šioj kilnioj darbuotėj.

Nutarimai

Ateinančią vasarą rengti trijų apskričių gegužinę New Haven'o kolonijoj, Sea Cliff Inn.

Rengimo komisija, savo nuožiūra, gali kreiptis į visas apylinkių kolonijų kuopas reikalaujama darbininkų-kijų prie įvairių gegužinės darbų.

Pasiųsti Nekalto Prasi-dėjimo Sese-

lėms \$5 auką koplyčios fondui.

Visos šio suvažiavimo atstovės buvo susidomėjusios nauja konstitucija ir klausinėjo viena kitos, taipgi apskrities valdybos, ar jau konstitucija spausdinama. Jei dar ne, tai reikalas būtų ši darbą atlikti. Labai svarbu šiuo reikalu išgirsti nuo Centro raštininkės.

Sekantis suvažiavimas įvyks No. Manchester, Conn., balandžio mėnesį.

Sukalbėta malda už sielą a. a. Juozo Puoteliūno, sąjungietės Marijonos Puoteliūnienės vyro, taipgi už visas mirusias sąjungietes mūsų apskrityje.

Apskrities valdyba vienbalsiai išrinkta senoji, būtent: dvasios vadas prelatas J. Ambotas, pirm. J. Valentienė, rašt. M. Jokubaitė, išd. M. Astrauskienė, pagelb. A. Hussey.

Nesant daugiau reikalų, susirinkimas uždarytas malda pirmininkės A. Hussey. Po to, vietinės kuopos pirmininkė M. Jokubaitė pakvietė atstoves ir viešnia vakarienei, kurią pagaminę vietinės sąjungietės pagerbimui atstovė.

Pirmininkė A. Hussey,

Raštininkė M. Jokubaitė

Cleveland, Ohio

Liūdnos žinios iš 26-tos kuopos

Po sunkios ir ilgos ligos mirė 26-os kuopos ilgametė narė Ona Martišauskienė. Mirė lapkričio 6 d., palaidota lapkričio 9 d. iš šv. Jurgio bažnyčios, Kalvarijos kapinėse.

Iškilmingas gedulo pamaldas atlaikė klebonas kun. V. Vilkutaitis, asistuojant dviem kunigams.

Šermenyse lankėsi daugybė žmonių. Karstą puošė gėlių buketai ir šv. Mišių kortelės.

Velionė dar priklausė prie Kareivių Motinų Auxiliary, ir Moterų Klubui, tad visos trys grupės susirinko

vakare suteikti paskutinį patarnavimą ir atkalbėjo rožančių už jos sielą.

Laidotuvių rytą visos trys draugijos su vėliavomis atlydėjo į bažnyčią, o paskui palydėjo į kapus.

Kuopa liūdi netekus ištikimos narės, kuri mylėjo Dievą, Bažnyčią ir Sąjungą. Yra daug metų buvusi pirmininkė, niekad neapleido susirinkimų, dirbo dėl kuopos gerovės.

Kuopos parengimams aukodavo brangias dovanas. Dėl sunkios ligos, negalėdama dalyvauti pastarame parengime, prisiuntė brangias aukas.

Kuopa užprašė šv. Mišias, nupirko gėlių ir palydėjo į kapus. Kuopos valdyba taip gi užprašė šv. Mišias.

Velionė paliko didžiam nuliūdime tris dukteris ir brolių, kuriems pareiškiamame užuojautos.

Taipgi reiškiamame gilios užuojautos narei M. Kuzmauskienei, kurios brangus vyras mirė.

Spalio mėnesį kuopa surengė didelį vakarą — teatrą ir šokių. Lošė lietuviai, atvykę iš Vokietijos. Pasirodė tikri artistai. Labai visiems patiko. Pelnė \$196.00, iš kurio \$100 pasiųsta Federacijos Šalpos Fondui, o \$96.00 Bendram Liet. Šalpos Fondui.

Kitas vakaras įvyko lapkričio mėnesį, taipgi metinė bazaro card party. Pelnė \$50.00 paskirtas parapijos naudai.

Koresp.

Sveikiname jubiliatę S. Sakalienę jos Moterų Sąjungos organo "M. D." redagavimo 25 metų jubiliejaus proga. Šis reikšmingas jubiliejus teikia džiaugsmo nevien mums, sąjungietėms, bet ir bendrai visiems lietuviams. Linkime geriausios sveikatos ir ilgiausių metų darbuotis "Moterų Dirvoj."

Taipgi linkime jubilatei S. Saka-

MOTERŲ DIRVA

21

lienei, visai Centro Valdybai, visoms sąjungietėms linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujų Metų.

M. S. 26-ta kuopa

Chicago, Ill.

Vakaras labdarių naudai

Jau apie 25 metai M. S. 67 kp. gyvuoja. Turime 29 nares. Didžiuojamės turėdamos savo tarpe J. Daužvardienę ir A. Poškienę. Verta paminėti ir mūsų darbščią pirmininkę D. Kaminskienę, taip pat vice pirm. N. Šatūnienę, išdininkę K. Yančienę ir M. Šriupšienę.

Kas metai turime bunco party. Bet šiemet nutarta surengti vakarą Labdarių Sąjungos naudai. Parengimas gerai pavyko, nes davė gražaus pelno. Dėkui už tai N. Šatūnienei, komisijos pirmininkei, ir kitoms komisijos narėms: D. Kaminskienei, M. Šrupšienei, O. Čepaitienei, V. Kutchinskienei, A. Minelgienei, K. Yančienei ir M. Sandomienei.

Manchester, Conn.

Moterų Sąjungos 57-tos kp. darbai

Mūsų kuopa atidarė susirinkimus rugsėjo mėnesį ir nuo to laiko nemažai darbo padaryta.

Spalio 23 d. turėjome namie gamintų valgių pardavimą. Sąjungietės neturi vargo parduoti tuos valgius. Šį kartą net greičiau buvo išparduoti, negu pirmiau. Pelno padarėme gana gerai.

Lapkr. 6 d. buvo surengtas bingo ir leisti trys daiktai laimėjimui: radio, elektrinis laikrodis ir kavai virt puodas. Juos laimėjo sekančios moterys: 1-mą Jennie Giorieili, 2-rą B. Dubiel, 3-čią A. Baltulonis iš Hartford.

Springfield, Illinois

Šis tas iš kuopos veikimo

Lapkričio 21 d. 56 kuopos susirinkime nutarta šis tas naujo. Pirm. J. Naumavich kvietė visas nares į ateinantį metinį susirinkimą, kuris įvyks gruodžio 19 d. Bus valdybos rinkimai.

Ligonių nesirado. M. Bruožis jau pasveiko. Narės Olesės Tičkus sūnus labai sirgo ir tėveliai buvo labai susirūpinę ir jo šeima. Ačiū Dievui, jau pasveiko. Ch. Tičkus iš profesijos yra advokatas. Jau grįžo prie savo pareigų. Kuopa linki jam geros sveikatos, ilgo gyvenimo ir laimės jo profesijoje.

Kita linksma naujiena, tai narės Anna Bernotas dukrelė Bernicė iškėlė už John Stevens. Sužiedavo šv. Vincento Pauliečio bažnyčioj klebonas kun. S. O. Yonker. Vestuvės buvo labai didelės ir iškilmingos. Dalyvavo ir žymių žmonių ir daug sąjungiečių. Kuopa linki jaunavedžiams laimės.

Šia proga aš, Veronika Shimkus (Stimburienė), noriu pasveikinti visas nares su šv. Kalėdomis ir palinkėti visoms laimės ir gražaus sutarimo kuopoje. Būdama per ilgus metus jūsų koerspondente, noriu atsiprašyti, jei kurią įžeidžiau savo raštu, nors visada rašiau iš tikro nuoširdumo.

Pitston, Pa.

Mirė Jonas J. Schevets, Sr.

Trečiadienį, lapkričio 10 d., Pittston ligoninėje mirė plačiai žinomas Pittstono biznierių, ilgametis LRKSA 183 kuopos sekretorius Jonas J. Schevets, Sr., gyv. 193 N. Main St. Jisai sirguliavo kelis mėnesius. Lapkričio 6-tą jį stipriai sukrėtė širdies atakos

smūgis, nuo kurio jis nepajėgė atsigrębt.

Iškilmingos laidotuvės įvyko lapkričio 13, iš šv. Kazimiero bažnyčios. Palaidotas parapijos kapinėse.

Iškilmingas Mišias laikė svečias kunigas dr. J. Vaškas, MIC.

Velionis buvo vyras plačiai žinomas Moterų Sąjungos veikėjos Frances Schevets, kuriai liūdesio valandose reiškiamie nuoširdžios užuojautos.

S. Sakalienė

Sympathy

The 25th chapter of the Moterų Sąjunga wish to express its deepest sympathy on the recent death of the late John Schevets, husband of our secretary, Mrs. Frances Schevets, who died on November 10, 1948.

Mrs. Mary Smalanske,
Recording Secretary

Cambridge, Mass.

M. S. 22-ros kp. žinutės

Spalio mėnesį šventė gimtadienį Petronėlė Brazdžiūnienė. Ta proga buvo suruoštas jai surprizas jos pačios namuose. Puotą suruošė sąjun-

giečių grupė: A. Ambrozaitienė, A. Crocker, S. Griškienė. Puotoje dalyvavo varduvninkės giminės ir draugai. Pasakyta kalbų, sudėta sveikinimų ir dovanų.

Lapkričio 6 d. V. Jonikienė, buvusi Trušaitė, pagimdė dukrelę. Ji jau augina sūnų. Sveikiname tėvus ir linkime visokeriopos Dievo malonės.

Juozapas ir Teklė Baniai lapkričio 20 d. minėjo vedybinio gyvenimo 25 metų jubiliejų. Buvo šaunus bankietas. Dalyvavo gražios publikos, vadovybėje sąjungiečių A. Ambrozaitienės, S. Tauskienės ir S. Griškienės. Jubiliatams sudėta linkėjimų, apdovano-ti. Dieve duok jiems sulaukti auksinio jubiliejaus.

A. Ambrozaitienė

Shenandoah, Pa.

Užuojauta

A. a. Marijora Tačelauskienė dar-šti, ilgametė narė išsiskyrė iš mūsų tarpo. Liūdimė mes, sąjungietės, ir sykiu reiškiamie gilios užuojautos josios sūnums, seseriai ir jų šeimoms.

M. S. 59-ta kuopa.

Pažangioji šeimininkė

SILKIŲ KOTLETAI KŪČIOMS

Pagal šeimos dydį reikia pirkti tiek silkių ir gerai jas išmirkyti. Paskui nulupti, išimti kaulus ir smulkiai sukapoti. Paskui į silkę įdėti alyvoj pakepinto svogūno, trintos baltos duonos, įplakti keletą kiaušinių, įpilti grietinės, sumaišyti ir padaryti kotletus. Prieš kepsiant reikia pamirkyti į plaktą kiaušinį, pavolioti duonos

trupiniuose ir kepti svieste.

Sultį (padažą) šiems kotletams reikia padaryti saldžiai rūgščią su citrina (lemonu) arba kaparais ir grybais.

KALĖDŲ KIMŠTI PYRAGAI

Kaip Velykų švenčių metu nesu-prantamas stalas be įvairių tortų, "boby," taip Kalėdos negali apsieiti

be tradicinių kepinų — įvairių kimštų pyragų.

Kalėdų kimšti pyragai gali būti įvairūs. Juos galima padaryti su aguonų, migdolų, riešutų, varškės, obuolių ar kitokiu kamšalu.

Išminkius kaip paprastam pyragui tešlą — su sviestu, kiaušinių tryniais, cukrum, miežėmis — ją iškočioti nedidelio storumo blynų, supiaustyti dalimis, aptepti koku norima kamšalu, susukti arba supinti į pynę (kasą), duoti pakilti ir paskui patepus kiaušiniu kepti. Tešlą galima subadyti adata; tada pyragas būna vienos mažomis skylutėmis, be didelių tuščių tarpų, neskylėtas.

Gražiausias toks pyragas būna supintas į pynę (kasą). Prieš kepat kiekvieną atskirą dalį, patepus kiaušiniu, apibarstyti tuomi, kuo yra dalis prikimšta. Pavyzdžiui, aguonomis tą dalį, kurios viduje yra aguonos, migdolais tą dalį, kurios viduje yra migdolai, ir t. t.

TEŠLOJE KEPTAS RŪKYTAS KUMPIŠ

Kumpį nuplauti verdančiu vandeniu. Po to iš ruginių miltų užminkyti tešlą, kaip juodai duonai; tešlą iškočioti, ant jos padėti kumpį, tokia pat tešla pridengti, gerai sulipdyti tešlos kraštus, padėti ant miltais apibarstytos skardos, įstatyti į pečių, kaip duonai, ir kepti. Kepti žiūrint kumpio didumo — 2 ar 3 valandas.

Išėmus iš pečiaus, tuojau nuo kumpio nuimti duonos plutą, kumpį padailinti pipirais, gvazdikėliais ir paduoti į stalą, supiausčius kiek reikia ant didelės lėkštės (dišės). Prie to duodama krienų arba garstyčių.

Tuo būdu iškeptas kumpis yra labai skanus, nes yra sultingas ir tra-
pus.

ATLIKUSIOS PAUKŠTIENOS PAŠTETĖLIAI

Atskirti nuo kaulų mėsą bei apkepintą odą. Supiaustyti kashneliais. Į randelį įdėti šaukštas sviesto, šaukštas miltų, užpilti keliais šaukštais sriubos ("stako") ir užvirinti. Tuomet pasūdyti, įpilti truputį muškatinio riešuto ir įdėti supiaustytą mėsą. Po to įplakti tris kiaušinių trynius, išmaišyti, o kai apraus, dėti tos mėsos masės ant plonų baltos duonos skrebučių, kitais skrebučiais pridengti, visas paštetas pavilgyti suplaktame su pienu, druska ir pipirais kiaušinyje, apibarstyti trintos baltos duonos trupiniais, dėti į karštus taukus ir kepti. Kai apraus, dėti į pusdubėnį (didelę dišę) ir papuošti svieste pakepintomis petruškomis.

Įdomu Žinoti

Peilių ir šakučių negalima dėti į karštą vandenį. Nuo to jie genda ir šimpa.

Kad pavartoti prie silkių peiliai ir šakutės nedvoktų, reikia pašveisti suvartotos arbatos lapeliais.

Suvalgius ką nors su svogūnais, už valandos reikia išgerti puoduką juodos kavos. Česnako kvapo kava neprashalina.

Belupant obuolius ant pirštų pasilieka juodos dėmės, kurias galima pašalinti patrynus citrina (lemonu).

Vaisių dėmės iš skalbinių galima išimti amonija. Įpilti amonijos į verdantį vandenį, dėmėtoji vieta užtiesti ant kito indo ir pilti ant jo vandenį iki dėmės išnyks.

Jei norima sriubai duoti geltoną spalvą, tai bebaigiant virti reikia įdėti pusę gražiai riebaluose pakepinto svogūno ir trūputį smulkiai sutrintos morkos.

Geras vaistas nuo peršalimo yra šis. Reikia paimti stiklinę karšto vandens, į ją įsunkti pusę citrinos (lemono), ir įpilti kiek koniako. Tai visa, kaip galima, karštą išgerti ir eiti gulti.

FISH SOUP

6 slices of fish of almost any variety; 4 onions, chopped fine; 6 tomatoes, chopped fine; 1 herb bouquet; sprig of parsley; 4 tablespoonfuls of salad oil; 5 tablespoonfuls of flour; 3½ pints of water.

Chop the onions and fry them in the salad oil. Cut the tomatoes fine, add onions and put in all the other ingredients, except the fish, adding the flour to make a good roux. When brown add the water, and, after it has boiled about a half hour, add the slices of fish. When they are firm, remove the herb bouquet, add cayenne pepper and salt and pepper to taste, and serve the fish soup in a tureen, pouring it over crust of dried toast.

CHRISTMAS DINNER

Christmas dinner is of course the great event of the season, when the family, old and young, come together once more. A dinner with all the charm and good things to eat—and with as little work and worry as possible. Don't make this dinner a hard one for yourself. It is a safe rule not to attempt more than four courses when preparing the meal oneself, or if we have only one person to assist us.

Instead of serving their guests at dinner this year many will find it more enjoyable to invite them to Christmas supper instead. Others plan to do their entertaining on Christmas Eve, so that Christmas Day can be reserved for just the family.

When arranging a party of any kind, first of all, as soon as you decide how many you are going to entertain, plan your menu and make out your marketing list. Decide on your main dish, for your entire dinner will be planned around this choice. Anyway, it is really the main course that is the important one at a Christmas meal. Shall it be turkey, chicken, duck, goose, guinea-hen or a baked ham? A roasting chicken makes a very good substitute for turkey and is often preferred.

BREAST OF CHICKEN LOUISIANA STYLE

The filets are the white meat on either side of the breast bone. In one chicken you will have four filets. Form this white meat neatly into filets by patting and flattening. Then season well with salt and pepper. Put the butter into the stewpan and add the sliced onion, the bay leaf (whole) and the spices. Let all simmer without browning. Then lay in the filets of chicken, being careful not to let them brown. Let them simmer gently and add one cup of the water in which you have boiled the dark meat of the chicken. Let all simmer gently for an hour. When done, arrange the filets tastefully on a dish, garnish with parsley sprigs and crumbs of bread, nicely shaped in diamond form and fried in butter. The dark meat may be utilized in making salads, croquettes or boudins.

CCB.